

Handlingsplan 2021 – 2024

***Bedre trivsel og læringsmiljø for barn og unge i
barnehager, SFO og skoler i Åmot***

Innholdsfortegnelse

Forord	2
Bakgrunn.....	3
Organisering og rammer for planarbeidet.....	3
Lokale og nasjonale føringer	4
Tidlig innsats – Tidlig i alder og tidlig i forløp.....	6
Godt læringsmiljø	7
Utfordringsbildet	8
Faglige anbefalinger i møte med kommunens utfordringer	9
Hovedmål	11
Vedlegg:	
Handlingsdel	112

Forord

Alle barn fortjener en god start.

Barnehagen og skolen skal tenne gnisten som trengs for at barn og unge skal utvikle seg og lære, få et godt liv og bli godt rustet til utdanning og jobb.

Tidlig innsats og inkluderende fellesskap er avgjørende for å sikre at alle barn og unge kan nå sine drømmer og ambisjoner. Åmot kommune har som mål at alle barn og unge skal ha like muligheter til allsidig utvikling og læring, uavhengig av bakgrunn og forutsetninger. Vi skal ha et utdanningssystem som bidrar til at alle kan oppleve mestring og verdien av kunnskap og fellesskap.

Barnehagen og skolen skal bidra til at barn og unge blir trygge og trives. Barn og unge tilbringer en stor del av oppveksten i barnehage, skole og skolefritidsordning (SFO). Der erfarer de oppturer og nedturer. De faller og slår seg, krangler og strever. De lærer seg å klatre øverst i treet, knekker lesekoden, opplever mestring og får venner for livet. Barnehagen, skolen og SFO skal gi en god ramme for allsidig utvikling. Barna og elevene skal møte tydelige forventninger, og få hjelp til å takle både medgang og motgang. Barna og elevene må ha voksne rundt seg som gir støtte og omsorg, enten de må ha hjelp til å finne seg en venn, delta i lek, eller lære seg å lese, skrive og regne og forstå samfunnet vi lever i. Barn og elever får det beste grunnlaget for å utvikle seg sosialt og faglig, hvis de opplever at de er en verdifull del av fellesskapet, og blir godtatt som de er. De skal føle at de hører hjemme i samfunnet, og at det er bruk for dem og de perspektivene og meningene de har.

I vår kommune har vi mange dyktige ansatte i barnehager, skoler og SFO. Barna kommer med sine ressurser, interesser og utfordringer, og vi er opptatt av å bidra til at de er trygge og trives, at de utvikler seg, lærer, opplever mestring og føler seg inkludert. De foresatte er våre samarbeidspartnere, og er viktige for at vi kan lykkes i oppdraget vårt. Undersøkelser og tilbakemeldinger fra barn, elever og foresatte forteller at mye er bra i oppvekstenhetene i Åmot. Dette er det hensiktsmessig å bygge videre på. I den sammenheng blir det viktig å øke delingskulturen, og etablere og gjennomføre flere læringsløyper for å kunne gjøre mer av det som virker.

Dessverre har kommunen også store utfordringer på området. Data fra ulike undersøkelser, og informasjon fra de forskjellige aktørene, gir oss kunnskap om dette. Målet med Handlingsplanen 2021 – 2024 er å bedre trivsel og læringsmiljø for barn og unge i barnehager og skoler i Åmot.

23.11.2020

Ingrid Hoff

Sektorleder oppvekst

Bakgrunn

I saken om Årsbudsjett 2020 og Økonomiplan 2020 – 2023, fattet kommunestyre 11.12.2019 følgende vedtak:

Rådmannen fremlegger egen plan for tverrsektorielt samarbeid for å gjøre noe med arbeids- og læringsmiljøet ved sentrumsskolene på Rena. Rådmannen presenterer sak med tiltak og forslag til finansiering.

Da saken var til behandling i Hovedutvalg for oppvekst og kultur, vedtok de følgende uttalelse:

Hovedutvalget ser det som positivt at fokus på å bedre skoleresultatene og frafallet i videregående opplæring er bedret, men uttrykker bekymring for atferdsutfordringene som det rapporteres om ved Åmot ungdomsskole og Rena skole. På denne bakgrunn er hovedutvalget også svært skeptisk til det foreslåtte tiltaket om «Reduksjon fra 3-deling til 2-deling ÅUS – 9. trinn». Ovennevnte utfordringer er ikke noe unikt for Åmotskolen, men vi skal ikke av den grunn ikke ta dette på alvor.

Innspillene fra FAU Rena skole, FAU Åmot ungdomsskole og Åmot ungdomsråd må på tas på alvor, og hovedutvalget ber om følgende bestilling:

*Rådmannen bes om å legge fram en **kort og konkret** plan på hvordan angripe og løse denne problematikken både på kort og lang sikt som bl.a. omfatter:*

- *Kort beskrivelse konkretisering av nåsituasjonen*
- *Kompetansebehov*
- *Utarbeide konkrete tiltak både tverrfaglig og tverrsektorielt*
 - *Kort sikt*
 - *Lang sikt*
- *Organisering av tiltakene med fokus på nærhet og tilgjengelighet – både for elever og ansatte*
- *Fokus på tidlig innsats ved å inkludere utfordringer i barnehagene og overgangen fra barnehage til skole*
- *Involvere Åmot ungdomsråd, FAU Rena skole og FAU Åmot ungdomsskole i utarbeidelsen av planen*
- *Undersøke muligheten for, og eventuelt søke ekstern finansiering av tiltak*

Organisering og rammer for planarbeidet

Med bakgrunn i kommunestyrets vedtak og føringer fra Hovedutvalg for oppvekst og kultur, ble det nedsatt en tverrfaglig plangruppe. Ved utvelgelse av medlemmer ble flere hensyn vektlagt. Bred sammensetning: skole, barnehage (både privat og kommunal), FAU, ungdomsråd, helsestasjon, barnevern, HTV (Udf)

Deltager fra prosjektledere-prosjekt Inkluderende barnehage og skole miljø.

Medlemmer fra de kommunale enheter/avdelinger har god oversikt over mangfold av utfordringer og data om nåsituasjonen, samt at de kan sikre prosesser og innspill i egen organisasjon innenfor fremdriftsplan.

Plangruppe har hatt følgende sammensetning:

Navn	
Ingrid Hoff	Sektorleder oppvekst/leder av plangruppa
Ann-Kristin Bjørkholen	Inkluderende barnehage og skolemiljø / kommunale barnehager
Laila Ergan Iuell	Private barnehager
Øystein Harviken	Renaskole
Arne Tømmervold	Åmot ungdomsskole
Ragnhild Elisabeth Eliassen	Helsestasjon
Bjørn Sjøli	Barneverntjenesten
Elise Bjørke-Olssen Prytz	Ungdomsråd
Nina Silihagen Ekeberg, Eline Haugen Moen, Ole Bakkmann, Stine Mæhlen (møtte med 2 rep. hver gang)	FAU Rena skole FAU Åmot ungdomsskole
Mette Emilsen Kruse	Utdanningsforbundet HTV

Det ble videre utarbeidet en plan for planarbeidet, med tema og datoer for fremdrift. Der ble det tydeliggjort hvem som er målgruppa for plandokumentet, og hvilke strategier som skal ligge til grunn. Dette dokumentet ble forankret i plangruppen på deres første møte.

Målgruppe

Plandokumentet skal bidra til å bedre trivsel og læringsmiljø for barn og unge i barnehager og skoler i Åmot kommune.

Strategier som ligger til grunn

- *Kompetanse*
- *Tidlig innsats*
- *Tverrfaglig – tverrsektoriell*
- *Nærhet og tilgjengelighet – for både elever og ansatte*

Lokale og nasjonale føringer

Åmot kommune har mange skriftlige handlingsplaner på skole- og barnehageområdet. Enkelte er skrevet for flere år siden, og noen er av nyere dato.

De mest sentrale i denne sammenheng er:

- Politisk læringsplattform for barnehage og skole 2015 – 2025
- Åmot kommunes plan for et inkluderende barnehage og skolemiljø 2018 – 2020
- Plan for å sikre elevene et godt psykososialt miljø i Åmot skolen (2012)
- Plan for overgangen fra barnehage til skole i Åmot
- Kvalitetssystem for grunnskolen (2010)

Det er mange sentrale planer og rapporter som omhandler tema for vår handlingsplan. Her vil vi trekke frem noen.

- Tett på - tidlig innsats og inkluderende felleskap i barnehage, skole og SFO Meld. St. 6 (2019 – 2020)
- Rapport: Når skolen ikke passer – råd fra elever som strever over tid (Forandringsfabrikken 2016)
- Inkluderende felleskap for barn og unge (Nordahl-rapporten)
- «Mestre hele livet» Regjeringens strategi for god psykisk helse (2017-2022)
- Opptrappingsplan for barn og unges psykiske helse. Prop. 121 S (2018-2019)
- Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen. Meld. St. 21 (2016 – 2017)

Gjennomgående i alle disse dokumentene er tidlig innsats, inkludering og godt tilpasset pedagogisk tilbud. En felles kultur for samarbeid og viktigheten av at de voksne rundt barnet har felles verdier trekkes også frem. Videre legges fokus på betydning av den gode voksen. Forandringsfabrikken, Skoleproffene gir råd om at den voksnes relasjon til eleven bør preges av åpenhet, medbestemmelse, kjærlighet og ydmykhet.

Kompetanse er et annet sentralt tema. Fokuset er de ansattes kompetanse til å forebygge, avdekke, håndtere, samt sikre godt samarbeid rundt barna.

Det er de siste årene gjort sentrale endringer i lovverket og læreplan/rammeplan for barnehager og skoler.

Opplæringsloven har regler som tydelig lovfester enhver elevs rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring. Det er også lovfestet at skolene skal ha nulltoleranse mot krenkelser som mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Høsten 2017 ble det innført nye regler om skolemiljø som stiller strenge krav til skoler og skoleeiere, blant annet gjennom innføring av en aktivitetsplikt. Det nye regelverket skal legge til rette for at elevene får hjelp enklere og raskere. Loven slår nå fast at alle som arbeider i skolen har plikt til å følge med, gripe inn og varsle hvis de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Skolen har også plikt til å undersøke og sette inn egnede tiltak som sørger for at eleven får det trygt og godt på skolen.

Denne høsten har Fylkesmannen gjennomført tilsyn med Åmot ungdomsskole sin aktivitetsplikt for å sikre at elevene har et trygt og godt skolemiljø. Tilsynet omhandlet både aktivitetsplikten og plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak. Gjennom tilsynsrapporten vil kommunen få nyttig informasjon om både behov og områder som krever forbedring.

Kunnskapsløftet 2020 (LK20), som også kalles Fagfornyelsen, startet 1. august i år, i første omgang for 8. og 9. trinn. Det nye læreplanverket består av en overordnet del, fag- og timefordeling og læreplaner for fagene. I den overordnede del finner vi verdier og prinsipper for grunnopplæringen. Kravet om å følge opp disse er blitt forsterket, da det nye læreplanverket er blitt forskrift til opplæringsloven og skal styre innholdet i opplæringen.

Stortinget har vedtatt egne bestemmelser i barnehageloven om barns rett til et trygt omsorgs- og læringsmiljø som vil gjelde fra 1. januar 2021.

Endringene i barnehageloven krever at barnehagene jobber systematisk for å forebygge utestengning og mobbing, og at de skaper et godt miljø der barna trives, og er sosialt inkludert. Rammeplanen stiller allerede krav om dette, nå blir forpliktelsen tatt inn i loven. Det skal sikre at alle barn, uavhengig av hvilken barnehage de går i, får hjelp av voksne til å ta godt vare på hverandre.

I rammeplanen beskrives barnehagens verdigrunnlag. Det skal formidles, praktiseres og oppleves på alle nivåer i barnehagens pedagogiske arbeid.

Barndommen har egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling. Å møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse, og å sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskapet, er viktige verdier som skal gjenspeiles i barnehagen. Barnehagen skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse.

Barnehagen skal gi rom for barnas ulike forutsetninger, perspektiver og erfaringer, og bidra til at barna, i fellesskap med andre, utvikler et positivt forhold til seg selv og tro på egne evner. Barna skal møtes med empati og få mulighet til å videreutvikle egen empati og evne til tilgivelse.

Tidlig innsats – Tidlig i alder og tidlig i forløp

Skal vi lykkes med å nå målet om en god utdanning og like muligheter for alle, må vi starte tidlig. I de tre første årene i et barns liv er hjernen på sitt mest formbare, og disse årene er avgjørende for videre utvikling og læring. I denne perioden utvikler hjernen seg i rekordfart, og barna lærer mer enn på noe tidspunkt senere i livet. Blir det lagt et godt grunnlag i disse årene, øker sannsynligheten for en god utvikling videre. Forskning tyder på at barns erfaringer allerede fra ettårsalderen er med på å danne grunnlaget for barnas selvregulering. Det innebærer blant annet evnen til å kontrollere impulsivitet, være oppmerksom, samarbeide og følge regler. Disse egenskapene er viktige for utvikling og læring. Foreldrene er barnas viktigste omsorgspersoner. Forskning viser at det betyr mye hvilken familie barna vokser opp i, og at forskjellene gjerne viser seg tidlig i livet. Barn som vokser opp med foreldre med ulike utfordringer, som for eksempel økonomiske vansker, rus eller psykiske lidelser, får ofte mindre støtte og stimulering hjemme enn andre. Det gir barnehagene og skolene et stort ansvar for å gi alle barn en god start på livet og for å kompensere for manglede støtte og stimulering hjemme når det er nødvendig. Det er derfor avgjørende at helsestasjonen, helt i fra første møte med barn og foresatte, legger vekt på god veiledning knyttet til samspill mellom foresatte og barn. Helsestasjonen må ha som mål å kunne iverksette tiltak så tidlig som mulig i de tilfeller hvor de voksne strever i sitt samspill med de små barna, da barnas tidlige tilknytning er avgjørende for deres senere fungering i relasjoner og samhandling med andre.

Mobbing, sosial ekskludering og krenkelser skjer både i barnehage og skole. Forskning om mobbing i barnehagen viser at 8–12 prosent av barnehagebarna opplever mobbing, noen både av barn og av voksne. Tidligere studier viser at flere av elevene som faller fra i videregående opplæring har vært utsatt for mobbing allerede i barnehagen. Forskning viser at barn og unge med særlige behov er mer utsatt for mobbing. Blant annet har barn og unge med atferdsvansker eller sosiale og emosjonelle vansker, høyere risiko for dette.

Tidlig innsats innebærer at barnehagene og skolene setter i verk tiltak for barn og elever med en gang behovet oppstår, når som helst i barnehage- og skoleløpet. Det er likevel god grunn til å legge særlig vekt på de første årene fordi tiltak tidlig i opplæringsløpet har høyere effekt på elevenes

læring og personlige utvikling enn tiltak senere i opplæringsløpet. Forskning viser samtidig at læring foregår i et samspill mellom kognitive og sosiale og emosjonelle ferdigheter. Sosiale og emosjonelle ferdigheter som utholdenhet, det å håndtere egne følelser, nysgjerrighet og det å takle motgang spiller altså en stor rolle for elevenes læring.

Tidlig innsats må derfor ligge til grunn for barnehagen og skolens arbeid på alle områder – enten det gjelder det pedagogiske arbeidet, læringsmiljøet eller barnas og elevenes sosiale og emosjonelle ferdigheter.

Godt læringsmiljø

Når vi i dette plandokumentet skal gi en beskrivelse av hva et godt læringsmiljø er har vi tatt utgangspunkt i det utdanningsdirektoratet har formulert. Vi har også tatt med innspill fra FAU og elevrådene ved Rena skole og Åmot ungdomsskole.

Udir har denne formuleringen på læringsmiljø:

«Med læringsmiljø mener vi de samlede kulturelle, relasjonelle og fysiske forhold på skolen som har betydning for elevenes læring, helse og trivsel.

Alle elever har krav på et godt læringsmiljø, det er en forutsetning for elevens faglige og sosiale utvikling.»

Professor Thomas Nordahl formidler sin forståelse av inkludering på følgende måte.

»Skoler og barnehager som skal realisere målene i fagfornyelsen, og rammeplanen må være inkluderende og gi alle barn og unge like muligheter:

- Alle barn og unge blir møtt med høye forventninger og får realisert sitt potensial for språklig og skolefaglig læring.*
- Alle barn og unge får delta aktivt i felleskap sammen med andre og lærer seg nødvendige sosiale ferdigheter*
- Alle barn og unge opplever at de hører til, har venner og blir verdsatt i barnehager og skoler»*

Udir skriver også om hva de mener kjennetegner et godt læringsmiljø:

- Skolen har en god ledelse som kontinuerlig arbeider med å forbedre ulike sider ved læringsmiljøet og har gode rutiner for arbeidet med mobbing.
- Skolen har utviklet en god klasseledelse preget av gode relasjoner mellom lærer og elev.
- Skolen har positive relasjoner mellom elevene, og en kultur for læring blant elevene.
- Skolen har gode relasjoner og et godt samarbeid med foreldrene.

En hovedoppgave for skolen er å skape et godt læringsmiljø som er preget av trygghet, respekt og trivsel.

Relasjonen mellom læreren og elevene i en klasse er avgjørende for læring og trivsel, men relasjonene er også helt sentrale for læringsmiljøet. Et læringsmiljø der elevene støtter hverandre og er motiverte, vil fremme læring. Her er lærerens sin utøving av klasseledelse sentralt. Hvilke normer og verdier som har blitt sett på som viktige i klassen, har læreren innvirkning på. Utvikling av et godt læringsmiljø blir støttet av et godt samarbeid mellom foreldre/foresatte og skolen. Skolekulturen og samarbeidet mellom skoleledelsen og lærerne er også sentralt for utvikling av gode læringsmiljøer.

Klassen som sosialt system er sentralt i et godt læringsmiljø og ikke bare den ene eleven eller forholdet mellom en elev og læreren.

FAU formidler at de i tillegg ønsker en klasseledelse med relasjonsfokus, at fremtidig læringsmiljø er uten bruk av anmerkninger, og bygger på positiv forsterkning med løsningsfokus for å utvikle den enkelte elev.

Oppsummerte innspill fra elevene på hva som er /gir et godt læringsmiljø

- Gode lærere som forstår elevene
- Lærere og medelever er snille med hverandre
- Alle elever er venner
- Man hører på læreren
- Elever er stille i timen
- Mye smil og morsomme kommentarer
- Ikke skrive/si skjellsord
- Tilpasset undervisning (spennende, dybde, eksempler fra verden...)
- Ha noen å leke med, viktig å sitte sammen to og to
- Få gode forklaringer av lærer på det som skal læres
- Nok frisk luft, mulighet for pauser
- Respektere hverandre
- En lærer skal være streng, men ikke for streng
- Mange praktiske fag
- En dag der hjernen kan «kobles ut» - gym, praktisk og valgfag
- Bøkene skal være gode, og de tekniske løsningene skal fungere godt

Utfordringsbildet

For å skaffe en oversikt over hvilke utfordringer kommunen har, som er relevante for problemstillingen, valgte vi å legge frem data fra ulike undersøkelser og oversikter. Videre har det kommet mange uttalelser både fra FAU, ungdomsråd, gjennom plangruppens medlemmer og enkeltpersoner.

Vi har sett på følgende data:

- Ungdata-undersøkelsen
- Folkehelsebarometeret
- Oppfølgingsgrupper i helsestasjonen
- Kartlegging 8.trinn
- Elevundersøkelse – hovedfokus mobbing, trivsel, relasjon. Det som har betydning for oppdraget til plangruppa.
- Sosiogram og utviklingssamtaler
- Kultur for læring – barnehage og skole

Etter en samlet gjennomgang, og vurdering av det som ble lagt frem, var det enighet om at utfordringsbildet ser slik ut:

1. Mobbing i skolen og erting i barnehagen
2. Kultur preget av trakassering og stygt språkbruk
3. Vold og problematferd
4. Manglende tillit til voksne i skolen og for lave skår på relasjonen mellom barn og voksne i barnehagen
5. Utfordringer knyttet til sosialkompetanse og følelshåndtering hos barn og unge.
6. Lav selvfølelse hos ungdom, spesielt hos unge jenter
7. Stor variasjon mellom trinn, og mellom enheter, når det gjelder utfordringene.
8. Klarer i for liten grad å skape endringer. Problem/utfordringer rundt enkeltelev eller trinn varer ved
9. Foresatte opplever at informasjon og samarbeid ikke er godt nok
10. Manglende systemer for å fange opp, iverksette tilpassede tiltak og evaluere tiltakene.

Som oversikten viser, er utfordringene knyttet både til enkeltbarnet, til relasjon, til kulturen og til samarbeid, men også til systemet. Det vil kreve en bred innsats for å få gjort noe med disse utfordringene.

Faglige anbefalinger i møte med kommunens utfordringer

Inkludering

Inkludering i barnehage og skole handler om at alle barn og elever skal oppleve at de har en naturlig plass i fellesskapet. De skal føle seg trygge og kunne erfare at de er betydningsfulle, og at de får medvirke i utformingen av sitt eget tilbud. Et inkluderende fellesskap omfatter alle barn og elever.

Det er et vanlig anslag at det til enhver tid er 15–25 prosent av barn og unge som trenger særskilt tilrettelegging. Noen trenger særskilt tilrettelegging i en kort periode, andre trenger det varig, eller over lengre tid. Det betyr at behov for tilrettelegging ikke er unntak, men noe som er helt vanlig. Inkluderende fellesskap forutsetter at ansatte, barn, elever og foresatte i barnehager, skoler og SFO-er har en grunnholdning om at alle barn og unge, med sine ulikheter, hører til i fellesskapet. Lokaler og uteområder som er fysisk tilrettelagt for alle, er også en forutsetning for inkludering. En viss andel av disse barna vil ha rett til spesialundervisning for en periode, eller i hele utdanningsløpet. Tallene for vår kommune er høye, og høyere enn for sammenlignbare kommuner. 20% for ÅUS, 12 % Rena skole, 7% Osen oppvekstsenter(skole) og 13% for Åmot Montessori.

Inkludering krever at barnehagene, skolene og SFO-ene har fleksible løsninger, og setter av nok ressurser til å tilpasse tilbudet, slik at alle blir ivaretatt. Barna og elevene skal oppleve et helhetlig tilbud, der de spesialpedagogiske tiltakene henger godt sammen med det ordinære tilbudet.

Medbestemmelse

Å lytte til barna og elevene, og ta dem med på råd, er grunnleggende for å lykkes med å legge tilbudet godt til rette. Når barn og elever får påvirke egen læring og hverdag, og føler seg sett og forstått, kan de blir tryggere og mer motiverte. Det gir et godt utgangspunkt for utvikling og læring. En god dialog med foresatte er også avgjørende. Det er som regel de som kjenner barna sine best. Sammen med barna kan foresatte gi viktig kunnskap til barnehagen og skolen om hvordan barna har det, og hva de trenger.

Barns rett til medbestemmelse er hjemlet i norsk lov og særlovene for enhetene.

Barnekonvensjonens artikkel 12 – omhandler barns rett til å si sin mening. Der står det:

«Alle barn har rett til å si meninga si, og deres mening skal tas på alvor».

Det er nylig vedtatt endringer barnehageloven, og fra 1. januar 2021 gjelder følgende:

«Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet *og i saker som gjelder dem selv.*»

Samarbeid med foresatte

For å kunne trives, og ha best mulige forutsetninger for å lære og utvikle seg i barnehagen og på skolen, trenger barna og elevene støtte fra sine foresatte. Det er viktig at alle barnehager og skoler legger til rette for et godt samarbeid med foresatte, og møter alle foresatte med respekt for og anerkjennelse av hva de kan bidra med. Det er barnehagens og skolens ansvar å organisere samarbeidet på en slik måte at alle foresatte kan delta og bidra, uavhengig av bakgrunn og forutsetninger.

I våre undersøkelser skårer de foresatte høyere enn «snitt som vurderes som godt nok» på området støtte til skolearbeid og lekser. Derimot skårer de under på områdene informasjon og kontakt med skolen, dialog og involvering samt kontakt mellom foreldrene i klassen.

Ansatte i barnehager og skoler trenger kunnskap om hvordan de best kan tilrettelegge for et godt samarbeid med hjemmet. Det er derfor viktig at barnehagene og skolene legger vekt på å utvikle lærernes kompetanse på dette området, og at de sikrer at lærerne som trenger det, får nødvendig støtte.

Gode overganger

I løpet av årene i utdanningsløpet må barna og elevene gjennom mange overganger. Den første overgangen opplever barna når de starter i barnehagen. Deretter kommer overganger både internt i barnehagen og skolen og mellom barnehage, skole og de forskjellige skolene i skoleløpet. Dette er viktige milepæler i barnas og elevenes liv.

Mange barn og elever opplever overgangene som spennende og fylt av forventninger med nye utfordringer og muligheter, og nye venner. Samtidig kan disse fasene være kritiske og ha stor betydning for barns og elevers trivsel, utvikling og læring.

Enkelte barn og elever strever ekstra i forbindelse med overgangene. De kan oppleve at det er lite sammenheng og kontinuitet mellom nivåene i utdanningssystemet, både sosialt og faglig.

«Laget» rundt barnet

Barnehagen og skolen er viktige arenaer for å forebygge, oppdage og følge opp ulike utfordringer som barn og elever møter i hverdagen. Et godt lokalt støttesystem rundt barna og barnehage/lærerne er viktig for å få til et inkluderende og tilpasset pedagogisk tilbud. Ofte er det nødvendig med ulike fagkompetanse for å kunne gi et godt og helhetlig tilbud. «Laget» rundt barna og elevene kan inkludere lærere, spesialpedagogiske ressurser, pedagogisk-psykologisk tjeneste (PP-tjenesten), fysioterapeut-tjeneste og helsestasjons- og skolehelsetjenesten, **frivillige lag og foreninger, kulturskolen, biblioteket og kulturhuset**. Men personer i barnets/elevens nettverk kan også være viktig for å finne gode løsninger, og sikre at vi alle drar i samme retning. Foresatte er de som kjenner barnet best og må være med på laget helt fra starten. Det er viktig at de opplever å bli møtt og hørt, og at de er med på valgene av tiltak, og retning for arbeidet rundt barnet.

Kompetanse

Vi trenger lærere i barnehage og skole som stadig utvikler sin pedagogiske praksis for å møte barns ulike forutsetninger og behov. Barnehagen og skolen skal være et sted der de ansatte, individuelt og sammen, har mulighet til å utvikle seg faglig.

De nasjonale utredninger/meldinger trekker alle frem behovet for å øke kompetansen i barnehager og skoler, i støttesystemene i det å fange og følge opp barn med behov for særskilt tilrettelegging, og i å tilpasse det. Det skal vi få til, både ved å videreutvikle kompetansen til de ansatte i kommunen, og ved å utnytte den samlede kompetansen i systemet på en bedre måte.

Hovedmål

Vi har valgt å fokusere på fem målområder. Tilsammen omfavner disse målene det totale utfordringsbildet.

1. Alle barn i Åmots skoler og barnehager opplever åpenhet, involvering, trygghet og løsningsfokus i hverdagen.
2. Ansatte som jobber med barn og unge har høy relasjonskompetanse, og klarer å møte barn på dets premisser, med de styrker, utfordringer og sårbarheter han/hun har.
3. Voksne bidrar til at barn utvikler godt selvbilde, har god følelsesregulering og forståelse av egen rolle i samspill med andre.
4. Samarbeid mellom bhg/skole, elever og hjem skal preges av åpenhet, involvering, løsningsfokus, der de ansatte tar det profesjonelle ansvaret for relasjonen.
5. Kommunen har system for å fange opp utfordringer på individ- og gruppenivå tidlig, sette i gang tiltak og evaluere disse både løpende og til fastsatte tidspunkt.

Vedlegg

Handlingsdel

Tiltak

	Tiltak	Økonomi	Frist periode	Ansvar
1	Kompetanseprogram for alle ansatte som er en del av barnas barnehage- og skolehverdag. (utformes, søkes, prosjekt for gjennomføring) Skal omfatte: faglig påfyll, veiledning og eget arbeid. Vurdere mulig følgeforskning	Søke eksterne midler	3 år	Sektorleder Oppvekst
2	Økt tverrfaglig kompetanse i skolen. - Endre kompetansekrav for minimum 2 stillinger på hver sentrumsskole fra «fagarbeider» til «miljøterapeut».	Kr. 100.000 pr. stilling	1 stilling hvert år i planperioden	Rektor
3	Legge til rette for at ansatte innen de forskjellige enheter/avdelinger tar videreutdanning som øker kompetanse til psykososialt arbeid med barn og unge	Egen budsjettamme	Hele planperioden	Sektorledere Enhetsledere Avdelingsledere
4	Prosjekt Helsebror – lavterskeltilbud. Dialogpartner for barn og voksne med fokus regulering av følelser og atferd	Fond midler + søke eksterne midler	2021- 2022	Avdelingsleder Helsestasjon
5	Relasjonsbank – oppdatert oversikt over relasjon mellom barn og voksen. I denne banken finne de voksne som barnet er trygg på. I vanskelig situasjoner /samtaler kobles den trygge voksne inn	Egen ramme	Høst 2021 og hele planperioden	Rektor og styrer
6	Større tilgjengelighet til annen kompetanse/ Helsestasjonen i bhg og skole a) Økt tilstedeværelse b) Tverrfaglig 4 års-helseundersøkelse videreføres og utvides c) Fast tilstedeværelse i barnehagene d) Økt bruk av grupper i skolen, eks. PIS, sinnemestring, sosial kompetansegruppe, jente/guttegrupper	Egen ramme + prosjektmidler	Jan 2021	Avdelingsleder helsestasjon

8	Videreutvikle samarbeid med Ungdommens Kulturhus, Åmot folkebibliotek og Åmot kulturskole.	Egen ramme	Hele planperioden	Rektor Enhetsleder kultur Biblioteksjef Kulturhusleder Prosjektleder UKH
9	Gjeninnføre livsmestringsprogrammet «Mitt valg» i bhg og skole	Kr. 21.000 Søke støtte, evt fond	Høst 2021 og 3 år	Rektorer og helsestasjon
10	Systematisk arbeid med klassemiljø fra 1. til 10.	Egen ramme	Hele planperioden	Rektorene
	Økt tilbud om foreldreveiledning a) Cos – P – kurs for foresatte med barn i aldersgruppen 0 - 5 år b) Lavterskeltilbud om foreldreveiledning c) Ekstra foreldresamtaler d) Cos-P veilederutdanning for ansatte i barnevern og helsestasjon e) Cos-P kurs for ansatte i bhg og skole	Eget ramme	Vår 2021 og hele perioden 2022 2022	Avdelingsleder helsestasjonen Styrere
11	Bygge «laget» rundt barn og elever med sammensatte utfordringer. a) Utarbeide en kort og konkret strategi for tverrfaglig samarbeid b) Avklare hvilken kompetanse som skal være tilstede hos de forskjellige. c) Bruke nettverksmetodikk og familierådslag	Egen ramme	Vår 2021 2021 2022 - 2024	Sektorleder Oppvekst Valgt gruppe Enhetsleder barnevern/avd.leder helsestasjon Enhetsleder kultur
12	Etablere vekstpatruljen/tidlig inntaksteam -sammen ser vi mer- Etablere gruppe med medlemmer fra støttesystemet rundt bhg og skole	Egen ramme	Vår 2021	Avdelingsleder Helsestasjonen/ Sektorleder oppvekst
13	Revidere - Plan for overganger fra barnehage til videregående skole	Egen ramme	Vår 2021. Implementering skoleåret 2021/2022	Spes.ped. ved oppvekstkontoret
14	Revidere - Plan å sikre elevene et godt psykososialt miljø i Åmot skolen og utarbeide	Egen ramme	Vår 2021. Implementering skoleåret 2021/2022	Rektorer
15	Utarbeide - Plan for psykososialt barnehage miljø	Egen ramme	Vår 2021. Implementering skoleåret 2021/2022	Styrere
16	Utarbeid flytskjema for tidlig innsats og samarbeid/involvering av foresatte og andre instanser.		Vår 2021. Implementering fra høst 2021	Sektorleder Oppvekst

17	Skole – hjem samarbeid a) Forventningsavklaring hver høst b) Kontaktlærer og foreldrekontaktene forbereder foreldremøtene sammen (både innhold og form) c) Styrer og SU forbereder foreldremøtene sammen d) Bygge kompetanse slik at fagpersonen er villig til å påta seg ansvaret for kvaliteten av samspillet – især når det går galt		Hele planperioden	Rektor/styrer og kontaktlærere/ ped.ledere
19	Etablere mobbknapp på kommunens hjemmeside	Må utredes	2022	Såte IKT / sektorleder oppvekst
20	Revidere orden og oppførselsreglementet. Spesielt vurdere endring av nåværende anerkenningspraksis.		2021	Sektorleder Oppvekst og rektor

Resultatindikatorer

Det å kunne måle om vi beveger oss mot oppsatte mål, er viktig. Vi har valgt å sette opp et utvalg av resultatindikatorer som vi mener kan gi oss svar dette.

	Hva	Hvordan
1	Barn og unge oppgir i høyere grad å ha tillit til de voksne på skolen	Ungdata, data fra helsestasjon, elevundersøkelsen, sosiogrammer)
2	Foresatte opplever i større grad å bli inkludert, hørt og tatt på alvor	Kultur for læring, tilbakemeldinger FAU
3	Betydelig reduserte «mobbetall»	Elevundersøkelsen, Ungdata, Kultur for læring
4	Økt trivsel, trygghet og livsmestring i barnehage og skole	Ungdata, elevundersøkelse
5	Reduserte forskjeller mellom de ulike trinnene knyttet til faktorer som trivsel, trygghet og mestring	Ungdata, elevundersøkelse, sosiogrammer
6	Betydelig mindre andel elever gruer seg til å gå på	Ungdata, elevundersøkelsen
7	Mindre opplevde psykiske plager hos elever på skolen	Ungdata, elevundersøkelsen
8	Andel elever/ barnehagebarn med god selvfølelse	Kultur for læring, Ungdata, data fra helsestasjon
9	Økt formell kompetanse hos de ansatte	Flere ansatte med påbegynt videreutdanning
10	Betydelig mindre problematferd i barnehage og skole	tilbakemelding fra ansatte, Ungdata, elevundersøkelsen, Kultur for læring
11	Ansatte opplever større mestring i relasjon med barn/unge	Kultur for læring, tilbakemeldinger fra ansatte

